

10
24
D. A. G.

Differtatio Philologico-Psychologica,
AD

STUDIIUM PHILOLOGICUM
SOLAM MEMORIAM
NON SUFFICERE, LEVITER
DEMONSTRANS,
QUAM

*Indulgente Ampliff. Facult. Philos. in Regia ad Au-
ram Academia,*

PRÆSIDE,

VIRO MAXIME REVERENDO atque CELEBERRIMO,

D^{N.} D^{oct.} CAROLO
MESTERTON,

Log. & Metaph. PROFESS. Reg. & Ord.

PRO GRADU

*Publicæ bonorum censuræ modestè subicit
Alumnus Regius,*

MICHAËL AVELLAN Joh. Fil.

TAVASTENSIS.

In Audit. Majori die VI. Jul. Anni MDCCLVII. H. P. M. S.

ABOÆ, Impressit Direct. & Typogr. Reg. Magn. Duc.
Finland, JACOB MERCKELL.

Maxime Reverendo atque Celeberrimo Viro.

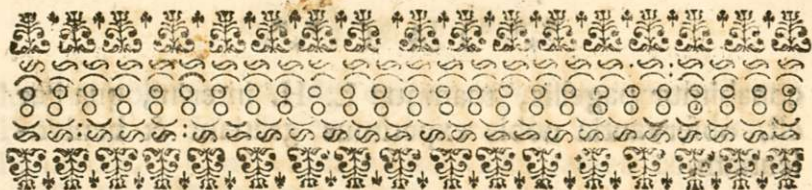
**D^N. CAROLO ABRAH.
CLEWBERG,**

Gr. & O. O. L. L. ad Regiam Academiam Aboën-
sem PROFESSORI Regio & Ordinario, Ecclesia-
rum Lundpensium ANTISTITI Longe Dignissimo,
Utriusque Consistorii Adfessori Gravissimo,
PROMOTORI & MÆCENATI MAGNO.

D Olore me adfcit, torquet & angit, *Mæcenas Magne*,
memoria gratiæ & benivolentiæ tuæ mihi præstita.
Me inquam, qui tot & tantis abs Te, cumulus sum be-
ficiis, ut plura & majora a nemine proficisci queant, qui-
que pro hisce, quod Tibi, *Mæcenas Magne*, offerrem præ-
ter animum gratissimum & devotissimum, habeo prorsus ni-
hil. Patiare itaque humilis precor, ut hunc animi mei ar-
dorem publice jam tester, meque totum in are tuo esse, si
modo, qui ita sim dignus fuero, palam profitear. Adspi-
cias etjam, *Philologe Maxime*, levissimas hæc Studii Philo-
logici vindicias sereno, quo soles vultu; & habebit sic au-
ctor illarum, uberrimam in sinu sibi met gratulandi materiem.
De cætero, Deum T. O. M. assidue precari nunquam in-
termittam, velit Te, *Mæcenas Magne*, ad Nestoris usque
annos saluum sospitemque servare, ut diu in Te habeat
res publica, ecclesiastica, & literaria fulcrum firmissimum,
Familia tua illustris columnen certissimum, clientesque Patro-
num & Promotorem exoptatissimum, maximum.

Maxime Reverendi atque Celeberrimi
NOMINIS TUI,

Clientis devotissimus
MICHAEL AVELLAN.

I. N. S. S. T.

§. I.

Uamvis certum maxime & jam dudum evictum sit, scientias omnes, sua se commendare utilitate, magnaue infimul cultores suos perfundere jucunditate; tristis tamen testatur experientia, dari homines, qui nescio quibus carminibus fascinati, jam huic, jam vero alteri illarum aliquid laudis, quam jure suo sibi vindicant, detrahare annituntur. Huc si quæ alia, utique etiam referenda est Philologia. Notum enim est adversus illam, variis modis insurgere solere olores ejus. Inter alias autem quibus in hanc invehuntur calumnias, non utique minima est illa, qua memoriæ solum opus, atque sic erudito indignum esse urgetur studium Philologicum. Quod quam absurdum & falsum sit, brevibus hisce leviter exponere

conabimur pagellis, tuamque L. H. interim, qua par est, observantia nobis expetimus gratiam & benivolentiam.

§. II.

Ostenfuris nobis ad studium Philologicum solam memoriam non sufficere, primo demonstrandum incumbit, absurdam prorsus esse illorum sententiam, qui id statuunt. Hoc autem quam verum sit mox perspicemus, si adtendere voluerimus ad ipsam memoriæ definitionem, quam tradunt Psychologi, dicentes illam esse: *facultatem ideas reproductas recognoscendi pro iisdem quas jam antea habuimus*. Ex hac inquam notione memoriæ perspicue adparet illius ope nullarum rerum, nisi jam antea cognitarum seu quarum jam antea nobis formavimus ideas, notitiam adquiri posse. Quomodo itaque quæso studium Philologiæ esse opus solius memoriæ dicere potes? certe absque omni veritatis specie hoc statuitur, Porro si verum est, ceu docent multi Psychologi, memoriam inter facultates animæ inferiores referendam, hominibusque cum brutis animantibus communem esse, palam est, dum Philologia solius memoriæ opus statuitur, insimul statui bruta esse capacia studii Philologici, quod tamen maxime esse absolum, qui negabit, habebis certe neminem. Si autem ex adverso cum Cl. Schuberto (*) memoriam facultatibus cognoscendi superioribus adnumerare volueris,

lueris, voluerintque de quibus agimus contemtores Philologiæ, & vel sic absurditatis & stultitiæ notam incurrunt. Tunc enim posito, non tamen concessio, ad studium Philologiæ memoria solum opus esse, id quod urgent, nim: Philologiam erudito minus esse dignam, non sequitur, nisi idem de reliquis scientiis, ad quas facultates cogn. Superiores, cum memoria etiam requiruntur, adseverere velimus, quod iterum esset absurdum.

(*) in *inst. Metaph. Part. II. Cap. 4. §. 538. B.*

§. III.

EVieta jam ut opinamur absurditate sententiæ adversariorum nostrorum, ad Studium Philologicum aliis etiam præter memoriam, animæ facultatibus non inferioribus solum, verum etiam superioribus opus esse, paucis est dicendum. De inferioribus cognoscendi facultatibus quin Philologo comperant, eo minus quemvis dubitaturum existimamus, quo facilius præsumi potest, eas in controversiam hoc in puncto non venire. Superiores autem quod adinet, etiam illas genuino Philologo necessarias esse demonstratu est facile, si modo ad ipsam Scientiæ hujus Auræ indolem vel paululum adtendere voluerimus. Qui Philologiæ operam dare vult, illum inter alia oportet in id incumbere, ut præcepta Grammaticæ non solum universalis, verum etiam cuique lingvæ

propriæ notitiâ habeat, & pro multitudine varietateque partium ejus varias etjam teneat regulas, adeoque necessum est discat, unam vocem ex altera rite derivare, vocabula lingvæ cujusque indoli convenienter construere, eadem rite pronunciare, significationesque vocum recte ordinare, & quæ sunt reliqua. Hoc autem fieri non potest nisi ab illo, qui quænam ideæ conjungendæ, quæ vero separandæ sunt, noverit, quique adeo regulas illas Philologicas, rite & modo convenienti in qualibet speciali casu adplicare valet. Alias etenim, jam ad hanc jam vero ad aliam radicem referretur vox quædam, jamque hoc & jam alio modo minus convenienti locarentur verba in constructione quadam, & denique nunc hoc, nunc alio tono, pronunciaretur idem, ejusdemque significationis vocabulum, omniaque sic confusa essent, & usque adeo perperam fierent ut nihil minus quam Philologiam saperet. Quod quum ita sit, necessum quoque est, concedatur ad Philologiam requiri *judicium*, illud enim nihil aliud est quam *facultas idearum convenientiam & disconvenientiam perspiciendi*. Ingenium porro, quod in *facilitate observandi rerum similitudines consistit, & rationem*, quæ per *facultatem nexum rerum cognoscendi*, definiri solet, Philologiam supponere non minus est clarum. Notum quippe est, in illa præter specialiora, tradit non solum convenientiam similitudinemque & nexum unius lingvæ cum altera, derivatorumque cum suis primitivisque, verum etjam exponi quomodo ex derivatione & significatione radicis æque ac aliarum

aliarum vocum cognatarum vera significatio sapienter erui debeat. (*) Ex hoc autem deinceps etiam manifesto adparet, ad Philologiam opus esse *attentione & reflexione acumineque & soliditate* utpote quas ingenium & ratio prorequirunt. Tandem quemadmodum ope abstractionis primaria vocum significatio eruitur; ita etiam illam in Philologicis adprime esse necessariam, quilibet, nisi talpa cecior, videt.

(*) *Conf. Cl. Carpovii Meditatio - - - de lingua ejusque perfectione Cap. II. §. 152.*

§. IV.

QUamprimum vero, ceu in §. antecedenti conatus sumus, demonstratum est, Philologo omnino opus esse *judicio, ingenio, ratione &c.* deprehendes quoque, si modo volueris, has ipsas facultates animæ nostræ ope studii Philologici acui & augeri, adeo ut hanc nostram scientiam *cotem ingenii* etiam esse haudimmerito dixeris. Prouti enim disciplinæ Mathematicæ ab eruditis ad excitandam & augendam attentionem commendantur, eam imprimis ob causam, quod in iis si calculando aut demonstrando error aliquis committatur, meditatio de novo erit instituenda, quæ quia sæpius repetita cum tædio meditantis conjuncta est, animum tandem attentum reddit; ita etiam in Philologicis, dum e. g. in explanando

planando sensu auctoris cujusdam secundum regulas & indolem linguæ, qua usus est, versatur aliquis, nisi a præcipitantia in judicando sibi caverit, necessum habet easdem regulas iterum atque iterum in auxilium vocare, & percurrere, id quod etiam plus simplici vice iteratum tædium parit, adeoque attentionem auget, Ita ut certum omnino maneat, Philologiæ in excolendo ingenio humano multum adscribi posse.

§. V.

VEL ex hisce, pro ratione temporis aliarumque rerum circumstantium, qualitercunque deliberatis, videri posse existimamus, quo loco habenda sit sententia adversariorum nostrorum, quidque sentiendum de trito illo: *Lingvæ non faciunt eruditum*, aliisque similibus. Esse nim. illa eorum ex numero, quibus uti solent rei Philologicæ minus periti, quibusque eam ob causam merito reponi potest: *ars non habet osorem nisi ignorantem*. Nugentur itaque quidquid velint contemtores Philologiæ, res ipsa tamen cordatum quemque docebit veritatem semper manere eandem, magnamque indefessis & nonfucatis suis cultoribus adferre utilitatem & nunquam non promovere Summi Numinis Gloriam.